

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónapra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttérű czikkpek garmond sora után 20 kr. ázetendő.

Hát ez is felségsértés?

Kolozsvár, okt. 9.

Megdöbbszent dologról értesülhetett a hírlapolvasó közönség a legutóbbi fővárosi lapokból.

Arról van ugyan is abban szó, hogy egyik budapesti állami középiskolában alkalmazott professzort a közoktatásügyi miniszter felfüggesztett az állásától, mert néhány diák és talán az iskola igazgatója a felségsértés vádját emelte ellene a közvetlen felettes hatóságnál.

Az eset részletei még nem eléggé ismeretesek. Annyit tudunk csak, hogy a közoktatásügyi kormány pár diáknak a vádjára Varga Ottó (így nevezik) professzor ellen vizsgálatot indított, s egyidejűleg nevezett tanárt az állásától felfüggesztette.

Az az újság, mely ezt az esetet hírül adja, arról szerzett tudomást, hogy az illető professzor, aki a történelmet adja elő, a tanítás rendjén tett nyilatkozataival szolgált arra, hogy most mint felségsértéssel vádol egyen a vádlottak padjára kerüljen.

Hir szerint nincs egyéb bűne ennek a historikusnak, mint az, hogy a Habsburg-ház királyok egyenelméről leplezetlenül tárta fel hallgatói előtt a közismert történelmi igazságokat.

Hát mi még nem ismervén az ügy részleteit, tartozkodunk ítéletet mondani, akár Varga Ottó professzornak a tényei, akár az ellene emelt vádjogossága és a közoktatási kormány helyes fellépéséről.

Ma még csak annyit látunk a esetből, hogy súlyos büntetést követel a vádlottnak egy férfiut, a ki történeti ir és történelmi igazságokról prelegál a hallgatóknak. Súlyos váddal illetik és állítják szembe a büntető hatalommal, állítólag azért, mert egyenelmű történelmi igazságot előszóval is ki mert mondani, még pedig olyan igazságokat, a melyeket a historikusok már rég megállapítottak és hirdettek s a melyeket a nagy közönség elfogadott — igazságok gyanánt.

Azt mondják, hogy ezek az igazságok nem valami nagyon hízogók a Habsburg-dinasztia egyenelmű koronát viselt tagjára.

De hát hol van az megírva, hogy a historikusoknak csak hizelegniök szabad a királyoknak?

Hol van az megírva, hogy a ki

históriát ír és történelmi igazságokat hirdet, annak — ha elkerülni akarja a felségsértés vádját — első kötelessége csak azokat az igazságokat hirdetni, a melyek — magasztalják a királyokat?

Am ha az a kötelességük a historikusoknak, hogy mindig csak a királyoknak tetsző dolgokról írjanak és főleg a mikor királyokról innak, akkor csak magasztaló dolgokat vegyenek a tollukra, akkor parancsolják meg a királyoknak is, hogy mindig csak olyan tényeket kövessenek el, a melyekért csak dicsőítheti őket a világ és a történetírás.

De hát ezt tanítja a világtörténelem?

Nem ismer-e a világhistoria fejedelmeket, a kik bünt követtek el az alattvalóik, s az emberiség és ezeknek igazságos érdekei és jogai ellen?

Am, ha ismer, — a mint hogy a nemzetek történelme bővelkedik ilyen történelmi igazságok feltárásában — akkor ne üldözzék felség sértés vádjával a historia íróit és a historia professzorát csak azért, hogy a mikor az uralkodók ilyen tetteiről emlékezik meg, egyben ítéletet is mond a tetteik felett.

A világ úgy van berendezve, hogy itt e földön minden emberre nézve kötelező törvény, hogy tetteinek következményeivel számolni tudjon és még az uralkodók sincsenek kivéve az alól, hogy az ő tetteiket is bíráló alá vegye a pártatlan historia.

E tekintetben a történelmi igazságokat író historikus és az ezen igazságokat hirdető professzorok egyáltalában nem vonhatók egy kalap alá a közönséges felségsértőkkel. Mert a felségsértés, mint büntetkez okvetlen szükséges a sértő szándék, a mi egy historikusnál vagy historia professzornál a mikor történelmi igazságokat hirdet, egyáltalán nem lehet jelen.

Arról sem tudunk még esetet, hogy az újabb időben — a mikor rendezett jogállapotok uralkodnak, s a törvény hatalma alá mindenki egyenlő joggal helyezkedhetik — egy historikus csak azért állítottak volna elé felségsértés vádjával terhelt, mert ez a királyoknak tán nem tetsző történelmi igazságot kimerte mondani és hirdette azokat az életben és az iskolák falai között.

Szerbiában meg Oroszországban tartozunk még példákra az újabb korban, a melyek arra vallanak, hogy a történelmi igazságok hirdetéséért üldö-

zöbe vegyék a hatalom érdekében a historikusokat, amde Magyarországon a gondolat szabadság mai korszakában csakugyan méltán döbbenhetünk meg, ha azt tapasztaljuk, hogy most már itt is kezdik dívatba hozni a történelmi igazságok pártatlan hirdetésének a törvény nevében való üldözését.

Megvagyunk arról győződve, hogy a Varga Ottó esetében valami sajnálatos mistifikáció történt, s épen ezért az ítéletünket is felfüggesztjük mindaddig, a míg teljes világosságot nem derítenek az ügy minden részlelére.

Akkor majd visszatérünk még erre a kérdésre.

Politikai hírek.

Ismét megy egy főispán. A H—k írja: Abban a főispáni sorozatban, melyet távozásával Almássy nyitott meg s eddig Szalavszky Gyula zárta be, folytatása várható. Ertesülésünk szerint ugyanis legközelebb a hivatalos lap közölni fogja Szinyey-Merse Istvánnak, a sárosi főispánnak a fölmetsését, a mi az első lépés lesz a Sáros megyében felzavart politikai helyzet lecsendítésére.

A 29 pontos kérvények. A képviselőházhoz érkezett kérvények 11. sorsjegyzéke, amelyet mai ülésében kezd tárgyalni a Ház, roppant terjedelmes; kétszázhusz kérvény s felirat van benne. De a számtól eltekintve, azért is nevezetesebb ez a sorsjegyzék, mert két pártot közelebből érdekli: a Kossuth-pártot és a Házban abban az időben, amikor Lepsényi Miklós a 29-pontos programot hirdetve, még nem lépett síkra a néppárt ellen s a mikor a néppárt ezeket a 29 pontba foglalt követeléseket még nem tagadta meg. Most azonban a néppárt maguk ellenik ezeket a követeléseket, a mi meglehetősen kényelmetlen helyzetbe hozhatja a kérvényezőkkel szemben a benyújtó képviselőket. Külömben, hogy a benyújtó képviselő mennyiben felelős a kérvény tartalmáért, azt a házszabályok 191. §-a a következőkben állapítja meg:

„Az elnöknek bemutatás végett átadandó kérvényre az illető képviselő mindig sajátkezeleg írja fel nevét, mely tény a benyújtó képviselőnek felelősségét jelzi azért, hogy a kérvény az alkotmányt, a Ház tekintélyét, vagy a közérkölciséget sértő kifejezést nem tartalmaz.”

A ma tárgyalásra kerülő 132 huszonkilenc pontos kérvényről a kérvényi bizottság szeptember 30-án azt határozta, hogy az

irattárba helyezést javasolja a Háznak. A bizottság egyhangulag hozta ezt a határozatát, de az ülésen a bizottság néppárti tagja, Molnár János prelátus nem volt jelen. A néppárt a Házban való tárgyalás alkalmával kétség-telenül ki fogja fejteti a maga álláspontját a kérvényekkel szemben, a melyeket tagjai benyújtottak és régebben támogattak, de a melyek 29 pontját most ellenzik. S fel fogja a párt az alkalmat használni nyilván arra is, hogy Lepsényivel szemben való állásfoglalását hangoztassa.

Költségvetés és Hentzi-ügy.

Ez a kettő lesz témája a képviselőház mai ülésének, a melyet nagy érdeklődéssel várnak mindenfelé. Ezt az érdeklődést az 1900. évi állami költségvetés kelti föl, a melyet a hétfői ülésben napirend előtt fog a képviselőház elé terjeszteni Lukács László pénzügyminiszter. Lukács miniszter nyomban el is fogja mondani exozóját, a melynek meghallgatása után a Ház a költségvetést a pénzügyi bizottsághoz fogja utasítani. A költségvetés benyújtásáról a felhivatalos Bud. T. d. a következőket jelenti:

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház hétfői ülésén az 1900. évi állami költségvetést igen beható exozé kíséretében terjesztte elő, a melyben mindenekelőtt megvilágítja az 1898. évi zárszámadásokat, a melyek igen kedvező eredményt tüntetnek fel. Az 1900. évi költségvetés előirányzat felesleggel záródik, a mely a legutóbbi évek során előirányzott feleslegek keretében mozog. Az 1900. évi előirányzott beruházások is az utóbbi évek kereteinek felelnek meg. Rendkívüli közmunkák ezáltal nincsenek tervbe véve.

Igy az ülésnek csak második felében kezdődhetik a Hentzi-ügy újabb tárgyalása, a melyre tudvalevően a függetlenségi Kossuth-párt készül az arra vonatkozó vidéki fölrakat bemutatása kapcsán. A kérvényi bizottság azt határozta, hogy ezeknek a fölrakatnak irattárba helyezését javasolja a Háznak; de ez ellen már a bizottságban különvéleményt adott be két ellenzéki bizottsági tag: Justh Ferenc és Kubik Béla. Azt kívánják, hogy a fölrakatokat tárgyalás végett külön tűzzék napirendre, s hogy a Ház ítéle el a kormányt a Hentzi-ügyben tanúsított magatartását. E különvélemények mellett fog a függetlenségi vitája folyni, míg Széll miniszterelnök — ugymint a bizottságban — itt is az irattárba helyezési érdekében fog szólni. Legutóbbi konferenciáján a függetlenségi párt kimondta, hogy ebben a vitában valamennyi tagja részt vesz, még kérdés azonban, hogy így fog-e történni, mert a párt számos tagja vidéken való elfoglaltsága miatt most nem jöhet a fővárosba. A függetlenségi képviselők azonban remélik, hogy ennek dacára is sikerül majd az augusztusi ünnepen

történetek ellen való tiltakozásukat a Házban ez alkalommal hathatósan kifejezésre juttatni.

Október 6.

Székel-Keresztúron.

Székel-Keresztúr nagy közönsége október 6-ikát ama nagy nap szívrázó eseményéhez méltóan ünnepelte meg. Vértanúink 50 éves gyászemléknapjára alkalmával is fényes tanúságot tett hazaszeretetről, nagyjai iránt táplált kegyeletnek érzelméről.

A város az ünnepély napján a nagyfokú kegyelet emlékülünepélyhez méltóan volt felbuzgóva. Díszes fekete és nagyszámú fekete fátyollal behuzott nemzeti lobogó lengése jelezte a város kegyeletének érzelmét.

Az ünnepély reggeli 7 órakor kezdődött az unitárius templomban.

A gyászos eseményű nap emléket méltató hazafias imát átthott érzelmek közt Barabás Lajos lelkes tartotta.

D. e. 9 órakor Oláh Antal róm. kath. lelkes a kath. templomban az összes hivatalos testületek és nagy számú sokaság jelenlétében gyász-misést szolgáltatott martírjaink emlékéért. Majd ihletteljes elkeseredéssel szép alkalmi szónoklatban is szólott a nagy napról. Az éneket alkalmi énekek magassikerű elénkklésével a tan. képz. intézeti ifjúság végezte Végler Gyula zenetanár vezetésével. Tetemes része volt benne Csesznik Emil kántor tanítónak is.

Innen az ünnepelő közönség menetbe sorakozva vonult be az ev. ref. templomba, a városi nagyközönség ünnepélyének tulajdonképpen való színhelyére.

A menet élén a városi polgári zenekar haladt, gyászdarabokat játszva.

A menetben voltak az összes hivatalok, intézetek, testületek, egyletek.

Az ev. ref. templomban nagy számú közönség volt jelen, az összes hivatalok, a képezdei és gimnásiumi tanárok a képezdei és gimnásiumi ifjúság teljes számban. Az egyletek közt jelen volt a „Jótekonny Nőegylet” számos tagja is, elnökknőjükkel, Ugron Jánosnéval élőkön. Költő szőnyáralma, magasztos, ihletteljes teljes imát mondott Karacsony István ev. ref. lelkes az általa szokásos lelkesedéssel. Az alkalmi emlék beszédet dr. Szenkovich Aurél tartotta. Beszédjének tartalma, szépsége, kerekdedége, valamint előadásának teljessége is osztatlan figyelmet, köztetszést nyert. Erdeme a szónoknak a sok között beszédjének pártatlan színezete is.

Az éneklést itt is a tanító-képezde nemes ifjúsága végezte igazi odaadással, megható lelkesedéssel.

Az énekeket az ünnepelő közönség kegyeletos érzelmét, az ünnepélyes hangulatot nagyban fokozó, gyönyörű orgona játékkal, szintén Végler Gyula zenetanár kísérté, kit az ifjúság sikerteljes éneklésében is első helyen illet meg az elismerés.

Mély hálával, magasztos érzelmek közt ünnepeltünk, emlékeztünk. Lelkünk megkönyebbült. Lelkünk megnyugtató tudatában van annak, hogy nagyjaink, megdicsőült

bár egy pillanatra úgy látszott, mint ha öntudata elakarta volna hagyni. A meglepetés és bámulat csodálkozó fényével emelte fel szeméit Douglassra.

— Tudad! Rebegte. És mégis a feleséggé tennél? Oh, Douglas, oh szerelmem, mily jó, mily nemes vagy. Oh köszönöm az éneket, hogy idejében megtudtam és hogy egy ilyen áldozat hozatalától megakadályozhatlak!

— Nina, ez nem áldozat. Én szeretlek, mondá Douglas nagyon gyöngéden. Neked kell azt felelted. Szegény gyermek, ki mondta meg neked? Rosszul eslekedte, mert ezt neked sohasem kellett volna tudni.

— Helyes eslekedtet volt, mondá Nina még mindig gyenge hangon. Oh drágám, nemes indulat volt tőled, hogy eltitkoltad előttem, de azt gondold, hogy én, aki téged oly igazán szeretlek, egy ilyen szégyent rád tudnék hozni? Nem soha, inkább meghalnék!

E szavakat mondva, szomoru, de büszke mozdulattal visszahúzódott a karjaiból.

— De édesem, ha én kész vagyok, — ha én nem látok abban szégyent, — ha én — Ha te nagylelkű vagy, — szakította félbe szenvedélyesen a leány, — az nem ok arra, hogy én önző és aljas legyek. Douglas, te jó vagy és igaz és én szeretlek — oh mily végtelenül szeretlek, — hozzám való nagy jószágod csak drágább tesz előttem; de soha, soha sem leszek a feleséged!

— De Nina, megígérted — és én szeretlek.

— Ilyen ígéretet nem szabad megtartani, — válaszolta a leány komolyan, most, hogy a keserű igazság meg volt mondva, erőt nyerve. Oh Douglas, gondold el, hogy milyen letörölhetetlen szégyent hoznál a nevedre, a családodra! Édesem, le kell rólam mondanod,

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Október 9.

Herodotos.

— Tégylás Gábor új könyve. —

Herodotos, „a történetírás atyja” tudvalevőleg első földrajzi írója a régi Daciának is. Herodotos első ismeretűje az Istros folyónak (Duna), a Maris-nak (Maros), mely az Agathyreks földjén folyt keresztül; az Atlas-nak (Olt), a Haimos hegységnek (Déli Kárpátok) s a Seythák földjének.

Herodotos földrajzi és etnografiai adatainak magyarázása és értékesítése régi feladata az Akadémiának; különösen most, a régi történelmi helynevek kutatásánál és megállapításánál tehet jelentékeny szolgálatokat egy jó Herodotos-magyarázat.

A nemzetiségi sajtó a földrajz történelmi alakulás önkényes és célzatos kommentálásával gyűjtögette eddig a legteljes-több argumentumokat a helynevek „erőszakos” magyarosítása ellen. A nemzetiségi sajtó természetesen figyelmen kívül hagyta a régi görög történetíró följegyzéseit, melyek pedig kétségbevonhatatlanul dokumentálják, hogy a Kárpátok völgyeinek egykori lakói scythia, vagy épen magyar ősnévekből formáltak az Istros és Maris vidékéhez tartozó helyneveket.

Sajnos: a magyar tudományos irodalomban hosszú időn keresztül nem akadt Herodotos munkájának hivatott kritikai méltatója.

Nálunk e téren ugyanis 1874 óta néhai Jos Károly segesvári ág. ev. főgymnásiumi tanár tanulmányai voltak irányadók. E tanulmányok azonban meglehetősen kedvezőtlenek magyarsági szempontból, a mennyiben Goos tanár nem azért volt szász és segesvári professzor, hogy fejtegetéseivel ne sietett volna a szlávasság elsőbbségét igazolni.

Nai elégtétellel jegyezzük meg egyúttal, hogy a szászok közt egy kevésbé elfoglalt néps akad: Schuller Károly, akinek *Siebenbürgen vor Herodot und in dessen Zeitalter* című munkája (megjelent az 50-es évek derekán) már helyes irányba indította a vizsgálódást. Valóban nem sajnálhatjuk eléggé, hogy a szép készültűségű tudóst korai halála megakadályozta történelmi kutatásai folytatásában.

A nemzetiségi és ausztriai tudós körök szintén alkottak Herodotosnak Daciára vonatkozó földrajzi adalékait, munkáik azonban majdnem kivétel nélkül Goos Károly tanulmányai alapján készültek s kivétel nélkül szlávizmusnak kedvező téves megállapításokat tartalmaznak.

Ezek után hazafias szempontból is örömmel kell üdvözlünk Tégylás Gábornak, a m. tud. akad. tagjának vállalkozását, a ki beható tanulmány alá vette Herodotos adatait s tanulmányát „Herodotos Daciára vonatkozó adatai kritikai méltatása” címmel most becsátja a könyvtárczába.

A reánk nem egyaránt érdekes és értékes munka, mely az Akadémia kiadásában jelent meg, ismerteti felfogását az Istros-ról, a scythia földjéről, az Istros öt

melékfolyójáról (Pruth, Tiaranthos, Araros, Napazis, Ordessos), a Haimos hegységről és a belőle eredő folyókról, az Atlas-ról és Maris-ról.

A munka kimutatja, hogy a görögöket főleg az aranytartalmu Erdélyi Érczhegyiség érdekelte. Ezért tulajdonítottak az Érczhegyiség lábánál kanyargó Maris (Maros) folyónak nagyobb jelentőséget a Tiszánál is, melyet a Maris mellékfolyójának tartottak. A jelekből ítélve Herodotos idejében az aranymosás jelentékenyebb volt jóval az aranybányászatnál, melyet rendkívül primitív módon űztek. A Haimos vidékét főleg sótartalmáért kutaták.

„Nem pusztá kíváncsiság s még kevésbé az ismeretszerzés vágya vezethette tehát Herodotos hiraóit a Daciával határos, vagy épen onnan eredő folyók ismeretére — írja Tégylás Gábor — hanem a bányáipar ama termékei irányhatóság és korai összeköttetést, melyek a mindennapi életben, részint hadviselési, részint háztartási eszközökhöz feldolgozva segítik az emberiség művelődését, vagy a jólét nyomában támadó fényűzési igények kielégítésére szolgáltak.”

E mozzanatok kiemelése mellett Tégylás Gábor a nemzetiségi és német írók által felállított önkényes nyelvészeti elméletek tartatlanságát is kimutatja. Főleg Goos Károly, Tomaschek Vilmos, Roesler Róbert és Safarik József következtetéseitől eltérőleg sikerült megállapítania Herodotos földrajzi adalékainak genetikai vizsgálataiból az a reánk néző épen nem jelentéktelen történelmi tanúságot, hogy a Kárpátokon innen és túl jelenleg

érvényben álló folyónevek kialakításában őseink vittek a döntő és irányító szerepet.

Tégylás Gábor e munkája a már már általánosan elfogadott szláv állásponttal szemben figyelemre méltó haladását jelenti a magyar tudományosságunknak. Örömnkre szolgál, hogy a derék munka erdély-részi tudós tollából került ki.

(K*)

Nina.

— Angol regény. —

Az Ellenzék részére fordította: AMICA.

V.

(Folytatás.)

(12)

— Édesem, én türelmes vagyok — én tudok várakozni. Mi az, a mi téged oly borzasztóul szomorít? — mondá szeliden, lehajolva, hogy a keblén fekvő sápadt, megnyult, dült vonásu szenvedő arcra nézen.

— Megmondom. Írtódom azt megmondani, de neked tudnod kell. Oh, Douglas, tudod-e, hogy az anyám mi volt?

A mint e szavak lassan, akaratlanul, mint ha életét vennék ki belőle elhagyták, lescusztott az ifjú karjai közül és a lábához bo-rult.

Csak az Eg tudta, hogy mibe került nekik ezt a tárogató sebet feltárni és a szívét szaggató szégyent megmondani.

Douglas felibe hajolt és ismét a kebléhez emelte.

— Ez az egész? — kérdé Douglas, — a megkönyebbülés hosszú sohájával. Édesem én tudom azt és soha sem említtük fel többé.

E szavak magához térítették Ninát, ám-

martyjaink emlékére mi is meghoztuk, amit meghozhattunk, a szent kegyeletet, a hálás emlékeztetést. A mi ünnepségünk hangja, szívnünk, hálás dobogása is bele vegyült az országos gyász ünnepségek harmonijába, oh, hallgassatok meg, vegyetek hát kedvesen ezt is ti megdicsőült szellemek!

Legyen hála, tisztelő, elismerés te kis városka nekod is azon hazafias szellemedért, melynek minden hazafias ünnep alkalmával oly szép kifejezést adsz. Tisztelet nektek minden rendű és rangu lakók. Ünnepejtek, emlékeztetek máskor is. Ezáltal magatokat munkáljátok, tiszteltek meg, egyuttal hazátok jólétét is, mert az ifju nemzedék tölelek hazafias szellemet örököl.

Brassóban.

A brassói magyarság is megünnepelte az aradi vértanúk 50-ik évfordulóját. A Brassói Lapok sok melegséggel hitta fel a magyarságot napokkal előbb, hogy tűzzék ki e napon gyászfátyolát lakásaira a nemzeti lobogót, hogy a magyar egyetlek jelenjenek meg testületileg d. e. 8 órakor a róm. kath. templomban s ez mind igen helyesen volt írva. Előre örvendettünk, hogy milyen megható fog lenni ezen egyetlek felvonulása. Elöl fog menni a „Brassói Magyarság Intéző Bizottsága” utána Magyar Polgári kör, aztán a Brassói magyar társalgó az az Casino, a vasuti hivatalnokok Casinója, a Brassói magyar dalárda, a Brassói iparos ifjuság önkép-zőköre, a Brassói kereskedelmi ifjak egylete, az állami főreáliskola, a Felső kereskedelmi iskola ifjusága tanáraik vezetésé alatt, a Róm. kath. gymnasium és elemi iskola, az Áll. polg. leányiskola, az Áll. közép fa és fémiparis-kola. Ilyen impozans fellépését még nem látta volna itt soha a széaszág és románáság.

A magyar casinóból indul ki a casinó kétszáz tagja, a Magyar Dalárda ugyan onnan sejtől zászolók alatt. Szívem előre repesett a hazafias örömtől, hogy milyen magyar gyász-ünnepet látok én majd itt, Brassóban... És mit láttam? Egyetlen egy lobogót t. i. a Brassói Magyar Dalárdát 8—10 taggal, többet nem. A templomban 50—60 magyar. Egott arezom a szégyentől. Ezer szerencse, hogy Czinege István a r. kath. gymnasium és Bíró Sándor a r. kath. főelemi iskola derék igazgatói behozták a vezetésük alatt álló tanulókat, kik zsufolóság megtöltötték a templomot, mert anélkül üres padok előtt folyt volna le a megható gyászünnepély, melyet Müller Ede apátplebános-esperes fényes segédlettel végzett; ravatalon több száz égő gyertya lobogott.

Jassik Gyula és a r. kath. gymnasium kitűnő énekesi emelték a gyászünnepséget orgonával és szép énekekkel. A Brassói Magyar Dalárdának is jutathott volna itt szép, hazafias szerep, de elmaradt. Honnan e megdöbbentő közöny, melynek szemtanui voltunk? Azonban meg kell írunk egy, a mint történt. Jövő évben talán másképen fog lenni. Most nem hibáztatunk senkit. Egyetlen megjegyzésünk az, hogy az intéző-bizottságnak nem hirlapilag, hanem átirattal kellett volna meghívni a minden itteni magyar egyetletet. A kitűzött fekete és gyászfátyollal bevont nemzeti lobogók leginkább az állami, a r. kath. tanodák épületein voltak láthatók, de a magánházakat, melyeken lobogók lengtek, könnyen megszámíthatók.

Egyszóval mi nem észleltük itte egyszá- napon a honfai fájdalom azo nyilvánulását, melyet remélhettünk, de nagyon megcsa- lódtunk.

Tegnap találkoztam itt Pildner Ferencz orsz. képv. régi hű barátommal, a ki nagyon el van keseredve azon támadásért, melyet a „Brassói Lapok” a piros-kék lobogónak védelméért ellene intéztek. Még sokáig fog itt tartani a „piros-kék” lobogó harc. Nézetem ez. 1848-ig a három erdélyi nemzetnek u. m. magyarnak, székelynek és szászának külön-külön lobogója volt. A magyar és a székely nemzet az Unio után saját lobogóját felese-

Oh, ne haragudj, — a te haragodat nem tudom elviselni! Hagyj fel velem és szerelmedet add olyannak, a ki méltóbb lesz hozzád, mint a milyen én lettem volna, még ha —

— Azt gondolod, hogy az én szerelmem olyan transzferálható portéka? — kérde Douglas, a keserűség árnyalatával. Nina, legyen eszed; tedd kezdetet ismét az enyémbe és mondd, hogy a feleségem akarasz és fogsz lenni.

Beszéd közben kinyújtotta a kezét; de Nina nem tett mozdulatot, hogy azt megfogja; sőt ellenkezőleg, hátra húzódott egy kissé és a fejét rázta és a könnyek fátylan keresztül oly szomorú és esedékl szemekkel nézett rá, melyekben nem volt engedés. Douglas türelmelen mozdulattal fordult el és gyors léptekkel ment a szoba másik végére; aztán ismét visszament Ninához és bizonyos foku szigorúsággal beszélt.

— Nina, értsük meg egymást. Három nappal ezelőtt azt mondtad, hogy szeretsz és hogy a feleségem fogsz lenni és most, oly csekélységért, a mi nem érdemes az em- mülésre és a mit rég tudtam, egész hidegen kiadod nekem az utat.

Azt gondolod, hogy én az ilyen bánásmódnak alávetem magamat? Ej, ostobaság, te tudod, hogy nem fogom azt tenni. Én szeretőnk, az ígéretetd bírom, te hozzám vagy kötvé. És én nem mondok te rólad.

— Azt kell tenned — rebegte Nina. Douglas, a sors ellen hiába küzdünk. Mint hozományt nem viszek a házadhoz szegényet és gyalázatot. Gondold meg — folytatá nyomatékosan, kezét az ifju karjára téve, gondold meg, hogy mit mondana a világ rólad, ha a családi czimeredre olyan foltot hoznád? Gondold meg, hogy a szégyennek milyen örökséget hagynának a gyermekeinkre? Oh, Douglas, azt nem szabad megtennünk!

rélte az országos lobogóval. A szászok még máig is ragaszkodnak a piros-kék lobogóhoz. Ha ez a ragaszkodás külön politikai nemzetet akar még ma is jelenteni, akkor nincs értelme; mert politikai értelemben hazánk összes lakóai egyetleneg nemzetet alkotnak. A szászoknak nem engedhető meg a külön politikai lobogó, de Vagy csakis nemzetiségi lobogó akar lenni? Erre feleljenek az illetékesek.

M. Laposon.

Magyar-Lapos hazafias közönsége nagy kegyelettel áldozott október 6-án a 13 aradi vértanú emlékének. A magán és középületeken, templomokon gyászfaló lengett.

Reggel 9 órakor a református templomban gyász isteni tisztelet tartatott, 10 órakor pedig a rom. kath. templomban.

Párisi hírek.

Páris, okt. 6.

Az automobil a párisi postaszolgálatban.

A párisi levélhordók holnapot kezdve kerékpárokon és háromkerékű petroleum-motor által hajtott gépeken fogják befutni a várost és összeszedni a különböző pontokon elhelyezett levélszekrényekből a leveleket, a melyeket azután az egyes kerületek központi postahivatalaiba szállítanak.

Egyelőre Páris 12-ik kerületében fognak kísérleteket tenni. Az által, hogy így a levelek előbb érkeznék a központokba, a közönség is sokat nyer, mivel az „utolsó kisédes” órája későbbre tehető s így a levelező közönség az eddigi „utolsó kisédes” óráján jóval túl, még bedobhatja leveleit a postaszekrényekbe s azok még aznap kézbesítve lesznek a címzetteknek.

Némely nagykereskedő kerületekben az „utolsó kisédes” délután 4 és fél órakor volt, ami bizony eléggé korai idő vala.

Holnap egyelőre négy kétkerekű közönséges és négy háromkerékű motoros géppel kezdik meg a munkát, ez utóbbi bizonyára czélszerűbb lesz, mint a kétkerekű, a melyen a levélhordó nem is helyezheti el a levéldobozát, míg a háromkerékű az a lopás elleni óvrendszabályok szem előtt tartása mellett, könnyen megerősíthető magán a gépen.

Tizenöt napon át fognak így kísérletezni s ha ezen újítás jónak bizonyul, ugy egész Páris területén alkalmazni fogják e módszert.

A párisi magyarok gyászünnepé.

A „párisi magyar-egylet” az okt. 6-iki gyásznap ötven éves emlékére gyászünnepet rendezett. Az egyet által kibocsátott meghívókban kelkes szavakkal van e nap jelentősége kiemelve, s nem csupán az egyetli tagok, de minden Párisban tartózkodó magyar meglet hiva az emlékünnepre.

A köztársaság diadala.

A kiváló tehetségű francia szobrász Dalou ur már több év előtt egy óriási szoborcsoporthoz mintázott a mely a „Köztársaság diadala” címet viseli. A szoborcsoporthoz mintáját ki is állította és a bíráló bizottság elhatározta, hogy azt bronzba önteti. Ez igen nehéz és kényes munka, de van még egy kényesebb körülmény, az a szobor felállítását hátráltatja.

Ezt a művészi kivitelű szobrot ugyan is nagy ünnepségek között szándékoztak a köztársaság hívei leleplezni, de az „affaire”, a mely oly sok keserűséget okozott, már az országának ebbe az ügybe is belejátszott, a mennyiben egy bizonyos csoport fenyegetődött, hogy az ünnepélyt megfogja szavazni. Pedig most kinalkozott a legjobb alkalom, midőn a nemzet ezen a krízisen már átesett, hogy a köztársasági béke helyreállítása s szobor leleplezés által is manifestáltassék.

Édes Douglas, szerelmedről lemondani keserűbb a halálnál! Ha minden renden lett volna, az kimondhatatlan becses lett volna nekem, de így, az én vigasztalatlanságom százszorta drágább teszi azt előttem, de megérdemleném, hogy szerelmedet gyűlöletléssám változni — a mi bekövetkező — ha nagylelkűségedet felhasználva szégyenemmel terhelnélek.

— De én nem vagyok oly szigorú erkölcs bíró és kész vagyok téged feleségül venni!

— Mert nem gondolkoztál — mondá Nina szomorúan, de szilárd hangon, később befogod látni, hogy nekem igazam van. Ezután hosszasan tartó hallgatás következett. Nina egy szétre rogyott és kezével eltakarta az arcát. Stafford ezredes halványan, mogorván és büszkén állott az asztal mellett, komoran nézve a leányra. Védekezésének az igazságát belátta, tudta, hogy mindenik szava, a mit mondott, igaz volt; de nem tudott róla lemondani. Szerette, a karjaiba kívánta vonni és a kebléhez kívánta szorítani és édes ajkait megcsókolni. Egy asszony sem volt soha olyan hatással rá, mint Nina; azok a szelíd, bánatos szemek, a sugár alak, a gyöngéd piros ajkak oly édesek és kísértők voltak; nem tudott róla lemondani.

— Ha igazán szeretnél, ez az akadály nem tartana vissza, — mondá keserűen. — Ha nem szeretnélek, ezt az akadályt nem venném számba — válaszolta Nina fáradtan. Oh Douglas, mind ez, oly kemény és oly borzasztó — ne tedd még sokkal keményebbé számomra!

— Keményebbé! Oh Nina, oh, drágám, légy könyörületes irántam, légy könyörületes enmagad iránt! Ha szeretsz, hogy tudsz engemet és a szerelmemet elvetni magadtól? (Folytatása következik.)

A kedélyek azonban még nem nyugodtak s így a leleplezés, reméljük rövid időre, elhalasztatott.

Egy érdekes per.

Azon város negyedben, hol Guérin ur oly „hősiég” koplalt, két korcsmáros pörbe keveredett a „Fort Chabrol” ezim használatának jogáért. Mind a két korcsmáros kifésztette koresmája czégéeről a „Fort Chabrol”-t és szép ragyogó betűkkel felíratta „Vendéglő a Chabrol várhoz.” Az egyik pörös fél azzal érvel, hogy őt illeti meg a czim, mivel ő íratta ki azt előbb koresmájára. A másik pedig azt állítja, hogy a „Fort Chabrol” már átadottok a történelmeknek s ő épp oly joggal használhatja e czimet, mint a másik. Erre a másik gondolt egy nagyot és még odairatta a „Chabrol várhoz” czim alá: „az egyedül hiteles” (le seul officiel). Ellenfele pedig megbosszankodva e miatt, egy mázoló genialitást vette igénybe, ki két táblát fessett a koresme falára. Az egyiken látható az ostromzár alatt levő „vár”, a másik táblán pedig a „capitulatio” jelenete van feltüntetve. A festmények alatt pedig ott áll: „Marque déposée” (Védjeggyel ellátva.) A különös perben a napokban tartják meg a tárgyalást.

Uj üstökös.

A párisi csillagászati megfigyelő állomásnak jelentik a nizzai Biscoffheim felé observatóriumból, hogy Gideobini fiatal csillagász egy új üstökös fedezett fel.

Ez az üstökös igen halavány s még utjának iránya nincs megállapítva.

Majláth püspök törekvése.

Az Alkotmány írja:

Gróf Majláth Gusztáv erdélyi római katolikus püspök e hónap 25-dikére városunkban összehívta az erdélyi római katolikus státusgyűlést. E gyűlésnek rendszerint csak annyi jelentősége van, mint bármely felekezeti egyházkerület képviselte tárgyalásának. Am ezuttal nagyobb fontosságot tulajdonítanak itt, valamint a Királyhágon innen és túl a római katolikus státus egybehívásának, mivel a Majláth püspök és az erdélyi római katolikusok képviselői ezen a gyűlésen szándékoznak állást foglalni a magyarországi egyetemes katolikus autonómia kérdésében.

Majláth püspöknek tudvalevőleg sikerült a katolikus autonómiai kongresszus 27-es bizottságának többségének elfogadtatni azt a szeparatiztikus álláspontját, mely szerint ő, ámbar a kalocsai érsek szuffragán (alárendelt) püspöke, mint ugyanannak a kalocsai érseknek többi szuffraganense, nevezetesen a nagyvárad bihoros, vagy a csanádi (tesesvári) püspök, sőt mint az ő metropolita érseke, vagy egri érsek. Ezuttal keresztül vitte azt is, hogy az erdélyi római katolikus egyházmegyének, az összes többi egyházmegyék rovársá kivételes önkormányzati jogai és hatáskörrel legyenek, mint az említett 27-es bizottságnak a püspöki karhoz és az autonómiai kongresszus tagjaihoz székültöltött önkormányzati szabályzatvezetésében olvasható.

Mondani sem kell, hogy ez melyreható visszatetszést keltett az érdekeltek körében, a mely fölháborodással fokozódott, midőn a román görög-katolikus püspökök Mihályi Viktor gyulafehérvár-fogarasi (balázsfalvi) érsekkel az élükön, a Majláth püspökhöz hasonló kiváltságokat és az erdélyi r. kath. státusával egyenlő kivételes önkormányzatot követeltek az összes román katolikusok számára.

Ez utóbbi körülmény, mely egy újabb román nemzetiségi egyház alkotásával egyértelmű, már a magyar katolikus püspöki karnak ez évi szeptember közepén tartott értekezletén sem tévesztette elhatását; mint-hogy pedig Mihályi érsek által fenyegetődött, hogy sem ő, sem görög-katolikus román püspöktársai nem jelennek meg az autonómiai kongresszuson, egyházmegyéik sem küldenek abba képviselőket, komoly megfontolás tárgyává vált az a kérdés: „vajon a 27-es bizottság föntjelezett szabályzatvezetésének az erdélyi r. kath. státus számára templáti különválás egyáltalán összeegyeztethető-e a magyar egyetemes katolikus autonómiával, valamint az erdélyi r. kath. püspöknek abban rezervált különleges kiváltságai a magyar epizkopátus hierarkiai s közigazgatási jogával és hivatásos tekintélyével?”

Ennek akar most elébe vágni Majláth püspök az erdélyi r. kath. státus egybehívott ülésével.

Mint ugyanis megbízható forrásból hirlík, a státusgyűlés elé valóságos memorandumot szándékoznak terjesztetni, a melyben „Erdélyi Uniójának” beczikkelyezése és imár harminczéves fennállása daczára az egyesülés előtt érvényben volt privilégiumokra hivatkozva, tiltakozni készülnek az erdélyi egyházmegyének az egyetemes magyar autonómia keretében való bevonása ellen, mely egyetemes autonómiának csak annyiban akarnak tagjai lenni, a mennyiben általános s kölcsönös elvek körül találkoznak.

Érzi azonban, hogy ez érvelés legfőlebb a románoknál és a szászoknál találkozik rokonszenvvel, azért azt a másikat okhozak föl, hogy az erdélyi kat. státus középiszkolái most annyira rendezettek és felállítottak a nagy magyarországi katolikus gimnáziumokat anyagi tekintetben is, különben a státus vagyonra is oly virágzó állapotban van, hogy az erdélyi katolikusoknak erről mindről le kellene mondaniuk, ha beolvadnának az egyetemes magyar kath. autonómiába. Ez a második érvelés még kevésbé állhat meg, mint az első.

Minthogy azonban már tekintélyes férfiak is megnyertek számára, sőt a fővárosi salóban is előhozakodtak vele, ki kell mutatni annak a tarthatatlanságát rövidesen azzal, hogy az erdélyi kath. státus középisko-

lái állami segítségben részesülnek, melynek fölemlését egyre sürgeti a kultuszminiszteriumnál azzal a megokolással, hogy a státus vagyonának jövedelmeiből nem képesek fedezni sem középiszkolái szükségleteit, sem kegyuri kötelezettségeiket. Egyébiránt tudni való dolog, hogy az erdélyi kath. státus azon van, hogy beolvassza az örmény szertartású katolikus egyház régi alapjait és alapítványait és hogy más újabb alapítványokat, a milyen a Bulbak Manó által erdélyi ifjak nevelésére adott 60.000 korona, vagy a Kovrig Tivadar 120.000 koronás alapítványa leány-árvaháza, mind a mai napig sem fordította egészen az alapítók által kitűzött czélra.

Mint ebből látható, az erdélyi r. kath. egyházmegye különleges önkormányzata sem-mivel sem okolható meg, ha csak azt nem vesszük oknak, hogy az említett státus igazgatónácsa a püspökökkel élén nem akarja megosztani az egyetemes kath. autonómiával a keze alatt levő státus-vagyonnak és intézeteknek az igazgatását és a vele járó hatalmat.

Mindezekből könnyű megérteni az ellenszenvet, melyvel itt Kolozsvárt és egész Erdélyben Majláth püspök akciója iránt viseltetnek mindazok, akik sem személyükben sem egyébként nincsenek érdekelve a püspöknek most már érthető szeparatiztikus törekvéseiben.

Különben szolgáljon tudomásul az is, hogy az erdélyi püspök példáján természet kaptak nemcsak a román görög katolikus főpapok, mint fön említettük, hanem a szász nemzetiségű román katolikusok is, akik molyette oklevelekre s privilégiumokra hivatkozva az elődök által tett alapítványok és iskolák tekintetében szintén eféle külön autonómiát kezdenek maguknak követelni.

Mint hiro jár, mindezt szóvá fogják tenni az október 25-iki státusgyűlésen és akkor remélhető, hogy ott akad majd annyi hazafi, ki minden személyes és szeparatiztikus tekintet félretételével a magyarság minél szorosabb egyesítésének ügyét fogja diadalra segíteni. Bármint legyen egyébiránt, biztosra lehet venni, hogy a majdan egybehívandó katolikus autonómiai kongresszus egyáltalán elejét fogja venni a Majláth-féle különválásoknak, tekintettel különösen arra, hogy király, mint legfőbb kegyur, területi s nemzetiségi különbség nélkül kongresszusra hívta össze a latin s görög szertartású katolikusokat az egyetemes magyarországi önkormányzat szervezésére, a mi tabula rasa-t csinált minden különlegességből.

Sport.

A zsuki löverseny.

Az erd. farka vadász társulat által rendezett 2-ik napi löversenynek az idő semmiként sem kedvezett, de azért azt a verseny szabályoknak megfelelőleg meg kellett tartani. Az eső szombat estétől kezdve tegnap délelő feléig szakadatlan esett s csak délfelé tudta az eső szél a sűrű fellegetek kissé szétoszlatni. A kellemetlen idő miatt azonban a külön vonat elég szép számú közönséggel szállított ki a versenyterre, kik az egész délután tartott szél által okozott kellemetlenségét leszámlálva, oly remek versenyeknek voltak szemlélői, hogy teljesen kárpótolták érezhettek magukat a kiállott hideg miatt.

A program 1-ső számát képező „Lover-egyleti díjban” 7 ló startoltatott és pedig:

Gr. Bethlen Károly Tekergője, lov. tulajdonos által.

Gr. Beldi György Muzsája, lov. báró Reichlin hadn.

Gr. Beldi Kálmán Prédája, lov. Kessner Károly főh.

Rohonezy Lőrincz Bibicze, lov. tulajdonos.

Gr. Teleki Ferencz Vándorja, lov. gr. Szentkereszty István.

Tholnay Regináld Gerléje, lov. gr. Horváth Tholdy Rudolf.

Br. Wesselényi Béla Psychéje, lov. gr. Durneiss Gyula főh.

Vándor és Tekergő volt a favorit s mindkettő meglehetősen hosszú úton megis tartotta az elsőséget, de az utolsó fordulónál Tekergő már hanyatlott s Vándor még helyre sem volt képes behozni a trédált lovasa csak az utolsó fordulónál hozta versenybe s Vándort megelőzve feltartva hozta be első nek. Harmadik nyakhosszal trédább Gerle, melyet 4-nek Mirza követett. Tot: 2: 10, 5: 25.

A program 2-ik számát képező „Vadászversenyben” 8 ló nyert és a következő urlovakos által lett lovagolva: Hincz hadn. gr. Bethlen Károly, br. Jósika Andor, gr. Haller Jenő, br. Jósika Gábor, br. Bánffy Endre, Elek Gábor hadn. és Kessner Károly főh. A 3-ik számát br. Wesselényi Béla falkanagy vezette s a körülbelül megtett 5000 méter távlat után elbocsátva a csapatot, abból br. Jósika Gábor került ki győztes gyanánt.

A „Helena akadémia” versenyben 6 ló indítottatott:

Rohonezy Lőrincz a mint akarja, lov. br. Jósika Andor.

Gr. Teleki Ferencz Juleája, lov. br. Szentkereszty István.

Tholnay Regináld Eliz leánya, lov. br. Horváth Tholdy Rudolf.

Gr. Wesselényi Béla Niobéja, lov. br. Reichlin hadn.

Br. Wesselényi Béláné Hectorja, lov. gr. Bethlen Károly.

Br. Wesselényi Pálma Pardubitzja, lov. Kessner Károly főh.

A közönség kedvence ez alkalommal is Julea volt, de hibeit cserben hagyva, csak 3-ik helyre tudott beérkezni. Eliz-leányában is sokan bíztak, s csak nagyon kevesen gondoltak Pardubitzra, melyet lovasa óriási küzdelem után hozott be elsőnek Eliz-leánya előtt, melyet 3-ként Julea követett s a mesterileg lovagolt Niobenak 4-ik helyével volt kénytelen megelégednie. Tot: 2: 9, 5: 23.

A „Hadsereg akadályversenyre” nevezett lovak közül, egyet rossz kondíciója, egyet pedig lábba miatt nem indítottak — így a mezőny a következőkép alakult:

Br. Durneiss Svengalija, lov. br. Szentkereszty hadn.

Mayer hadn. Baltazinja, lov. Kessner főhadn.

Merhal Ernő D. B.-je, lov. gr. Horváth főhadn.

Végh István Kalantosa, lov. Kolozsvár László hadn.

Mivel D. B.-ét jó hír előzte meg, ő volt a közönség kedvence s ugyszólván csak őt fogadták, míg Svengalira alig gondoltak, pedig utóbbit lovasa oly mesterileg lovagolta, hogy alig 1. hossal volt csak képes D. B. őt megelőzni, melyet 3-iknak Kalantos követ. Csakhogy haltain lovasa, Kolozsvár hadnagy ellen pályatévésztsé miatt óvást emelvé, az disqualifikáltatott s helyette 3-iknak Baltazin mondatott ki. Tot: 2: 3, 5: 8.

A zárószámot képező „Méneke verse-nyébe” mind a 9 ló indult, ugyancsak br. Wesselényi falkanagy vezetése alatt s a verseny majdnem holt versennyé vált, mert br. Jósika Andor lovát, alig egy ünyival tudta csak behozni Kolozsvár ellenében. Hogy mily szép volt a verseny s mily izgató — legjobban bizonyítja, hogy a 9 ló beérkezése közötti távolság alig tett ki 3 lóhosszat s a közönség miatt a sorrendet csak alig tudta a verseny bíróság megállapítani.

A talaj az óriási esőzés daczára oly kitűnő volt, mint az urlovakos szerint még soha se legkisebb baleset sem fordult elő. Igazán jár, hogy a zord idő miatt csak kis számú közönség vehetett részt a versenyekben, de a kik tényleg voltak, egyhangul odanyilatkoztak, hogy talán még sohasem élveztek ily kitűnő versenyeket. Talán a jövő vasárnap jobb idő lesz s az elmaradtak még egyszer élvezni fogják a kitűnő versenyeket. Tehát a viszontlátásig.

Egyleti élet.

Az „Egyetemi Kör” új tisztikára és választmánya f. hó 8-án tisztelkedett Sárkány Loránd elnök vezetésével. Dr. Fabinyi Rudófnál, az egyetem rektoránál és Szvacsina Géza polgármesternél. A küldöttséget egy a rektor, mint a polgármester nagy szívesseggel fogadták. Kérdésközlék a kör ügyeiről és jövő évi működésének irányairól. A megjelenteket biztosították arról, hogy az egyetemi ifjuság egyesületi önképző munkálkodását és társadalmi tevékenységét jó indulatú érdeklődéssel kísérik és igyekeznek azt a maguk működési körében elősegíteni. A jelen voltak azzal a kellemes tudattal távoztak el mindkét helyről, hogy az egyetemi tanács és a városi hatóság vezető férfiai az ifjuság ügyét szívókn hordozzák, érdekében teljes lélekkel készek közremunkálni.

IRODALOM.

Az Erdélyi Hirlapirodalom című nagy munkájából Örmössy Lajosnak, melynek első kötete 59—60 nyomtatott ivet fog kitenni, a napokban a kézirat szedése elkezdődik. Évek óta gyűjté Örmössy az adatokat, míg nagy munkája első kötetét nyomdába adhatta. A legelső Erdélyben megjelenő magyar hirlaptól (1790.) kezdve lesz a magyar-hirlapirodalom bemutatva, felsőleg azaz az újabb időköz. Szimyezy József nyilatkozta szerint, egy ily munkát ő rég óhajtott, mely az irodalomra kincses bányá lenne, de nem akadt író egy ily kiváltságos munkára. Örmössy Lajos ezen vállalatot az első kötetel elkezdi.

SZÍNHÁZ.

A boissy boszorkány. Szellemtelen, unalmas, ostoba szöveg, tárháza a szemzedett hülyeségeknek. A zene nemkülönbön szellemtelen, unalmas és inventió nélküli. Kár volt tehát Koszta és Zayt művét jeltelen sirjából fölálni. A szereplők és a karmester iránt csak részvételt tartozunk, hogy ilyen darab fölelevenítésére pazarolták idejüket és tehetségüket.

Vereshaju. Lukácsy Sándor népszim-művének tegnapi előadása után megkönynyebbültén lélegzettünk fel: „Csakhogy már

jót is irhatunk a színházról. Mert higgye el Bölöny intendáns és az igazgatóság, hogy nekünk legkellemetlenebb, ha a színházról mindig rosszat kell írunk. Végre tehát egy jó előadás. Nem tökéletes, nem is hiánynélküli: de élvezhető. Látszott a publikumon is, hogy az előadás kisére fölmelegítette. Az előadás hiányát természetesen a népszínmű-énekesnő hiánya okozta. No de azért csak dicsérjük meg *Szekély* Irén ambícióját. Ő játszta *Seilaj Katát*. Kata volt az igaz; de nem *szilaj*. Persze ő nem tehet arról, ha hiányzik temperamentumából az a frissesség és elevenség, a mi egy ilyen szerepnél főkéll. Nótáit többször megújrazták. *Iványi* Verell Jankója nem elég természetesen, nem elég közvetlen. *Kassai*, *Tompa* és *Bónis* természetesen sikerrel játszták szerepeiket. *Árpási* Kata egy kis epizód komika-szerepet pompás humorral játszott s óriási hatókat kelte. Nagyon emelte az előadást, hogy Boglár Ágnes *Fáy Szeréna* játszta. Egyszerű, közvetlen és igaz; maga pedig szép és szemrevaló parasztemenyeske volt. Méltó volt hozzá *Turhányi* Olga, ki leányát játszta. Csupa báj, természetesség és inventió ő ilyen szerepekben. Ezekben párja nincs. És *Szentgyörgyi*? — *Zaccani* és *Novelli* imádók, jöjjetek el Kolozsvárra, nézzétek meg, mit csinál egy rongyos epizód-szerepből egy genialitással két kézzel megáldott magyar komédiás, a ki egész életében nem kapott annyi fizetést, mint amazok egy év alatt. (b. d.)

Varga Ottó ügye.

Ismertük ezt a nevet. Rokonszenves név volt mindig előttünk, mert egy igaz magyar hazafi viselte. Ugy ismertük, mint kiváló történetíró, kinek minden művéből a nazaszeretlet melege sugárzik felénk.

De ő a hazaszeretetet nemcsak könyveiben, hanem élőszóval is hirdette. Tanár volt. Mint ilyen, évek sora óta folytatja áldásos működését, mert a kit ő tanított a magyar történelemre, az megtanulta hazáját szeretni.

Most felfüggesztették Varga Ottót. Miért? Mert azt, a mit könyveiben elmondott, azt élőszóval is el merete mondani. Ilyenformán nálunk van sajtószabadság; de az élőszónak szabadsága nincs.

Mert mit mondott Varga Ottó? Hogy *I. Lipót király zsarnok volt*. Hát ez felség-sértés? Hát nem mondta el ezt minden történetíró? Hát nincs ez benne minden tankönyvben?

És ha sulyos természetű is volna az, a mit Varga Ottó mondott, nem ez itt a lényeg, hanem az az arcátlan és undorító eljárás, a melylyel őt elejteni akarják.

Egyik tanítványa, egy előkelő katonai méltóság fia árulkodott rá. Az igazgatója nem intette meg a tanárt, hanem több tanuló spiczkedéskére kért föl. Megbizta több tanítványát azzal, hogy tanárjukra kémkedjenek, s ha olyasmit találnak Varga Ottó előadásaiiban, a mi dinasztia ellenes: árulják be. Megbizta, hogy stenografálják a tanár előadásait.

Ez a munka hónapok óta folyt. Az igazgató, kinek gondjaira van bízva a tanuló ifjuság, felügyelete, a ki arra van hivatva, hogy tisztességes, becsületes embereket neveljen a tanulóifjuságból: *demunziálásra buzditja az ifjuságot*. Ez az, a mi a dologban legförláborítóbb.

A tanuló fölfigyáz a tanárára, hogy vajjon megfelel-e az előadás a dinasztikus érzelmeknek? S ha a tanuló úgy találja, hogy nem: akkor beárulják.

Meg is történt. Fel is függesztették Varga Ottót. Most vizsgálat alatt áll. Hogy döl el: nem tudhatjuk.

De bármiként dőljön el a dolog, a társadalomnak akciózt kell indítania azok ellen, a kik a tanuló ifjuságot a legundorítóbb szerepre, a *demunziálásra* buzditották s ezeket a lelketlen kufárokat, az ifjuság romlatlan lelkének megmetyélezőit *korbácsosul kell kikergetni a szentélyből, a melyet mi iskolának nevezünk*.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, október 9.

— **Milyen idő!** Nem is monddunk sokat, ha a tegnapi időjárásról azt állítjuk, hogy az már közel járt az — ítélet időhöz. Már tegnapelőtt este egy hirtelen támadt éjszakai széláramlat módfelett lehűtötte a levegőt és verte a megeredtet esőt a járó-kelők szemébe. Tegnap kora reggeltől majd délig folyton esett az eső és dult a szél vihar, mely délből 2 óra körül és este 5-6 óra között tombolt legfeltekenebb. Megtépdeste a fákat alaposan, sőt déli 1 óra körül többek közt a sétateri közepén lévő sziget egyik hatalmas nyárfáját gyökerestől kidöntötték, a nagy törzsű fa ott fekszik a sziget és a tó partja közt a víz felett. A va-

sárnapi járó-kelők ugyancsak boszankodhattak tegnap egész nap, hogy a tegnapelőtt még oly szép és enyhe őszi nap után ily hirtelenséggel olyan szokatlanul durva módon lépett az a viharos őszi, melynek már-már — *télise* van. Tegnap délből ráadásul még *havazni* is kezdett. Az igaz, hogy csak néhány ártatlan pehely szalángozott a szélverte levegőben, de már ez még is csak azt jelenti, hogy közeledünk a télhez. Sokan már tegnap előszedték a téli kabátokat, ma reggel már alaposan megszapordított a számuk. Konstatáljuk különben, hogy e sorok írásakor még mindig hideg és szeles az idő, a mi úgy látszik most már nem is igen enged többé a jussából.

— Iparosok orsz. kongresszusa.

A kolozsvárt e hó 14. és 15-én megtartandó V. országos ipartestületi kongresszusára meghívták Hegedűs Sándor kereskedelemügyi minisztert is, a miniszter azonban biztosat nem ígért, hogy jöhet-e vagy sem. A kongresszuson részt vevő kiküldötték 144 ipartestületet, kamarát és egyetlet képviselőket. A hazai ipartestületek központi bizottsága Ráth Károly elnökkel 13-án pénteken reggel érkezik Kolozsvárra. A budapestiek zöme ugyanezen nap az esti személy és gyorsvonatokkal érkeznek. Az ipartestület előjárósága felkéri az összes helybeli iparos társakat, hogy a fogadtatásnál minél tömegesebben jelenjenek meg. A vendégek érkezésének idejét annak közölni idején fogjuk.

— **Varga Ottó ügye a kolozsvári tanári körben.** A kolozsvári tanári körnek. Nagy-Enyeden tegnap tartott ülése a Varga-ügygel, jobban mondva a tanítás szabadságának ügyével is foglalkozott. Elnöki megnyitójában Mári Sándor erre nézve a hallgatóságnak ismételt zajos helyeslései közt kérte a minisztert, védelmezze meg a tanítást s különösen a történettanításnak azt a szabadságát, mely nélkül az meg nem felelhet az iskolában reá váró nemzeti feladatoknak. Védelmezze meg az egész középiskolai tanárkart attól a veszedelemtől, mely őt a nemzeti tanterv életbeléptetésének mézes heteiben fenyegeti, hogy mint a szentszövetség sötét korszakában ismét besugótljenek az iskola padjain, kik a tanárt a felségértés vagy legalább az illoyalítás vádjába bonyolították. A középiskolában sem lehet más utasítás, mint a mit maga a király adott fia magyar történettanárának, hogy kövesse meggyőződését. A miniszter jól ismeri a tanári kart s föl sem teheti, hogy felségértő akadjon közte, vagy olyan hitvány, ki elhallgatná az igazságot akár a tanár széken, akár a tankönyvben. Varga jogos és igazságos bíráinak útjába senki sem állhat; de minden körülmény közt tiltakoznak az ellen, hogy a kulcslyukat tegyék a tanár ellenérvé, tanítványát pedig följelentővé, spiczkijévé, vádlójává. Mert a tanuló lelkének is van felseje s felségértés, ha ebbe a lélekbe a tanítás egész szelleme helyett csak egyes szövegeket engednek bejutni és a gyermeknek gyönyörűségévé akarják tenni, hogy ártson annak, kit csak áldani volna joga. Az ülés többi részéről s az egész kitűnően sikerült kirándulásról holnap számunkban hozunk bővebb tudósítást.

— **Kolozsvári koszorúk a vértanúk sírján.** Az aradi vesztőhelyre Kolozsvárról is több koszorút vittek. A koszorúkat *Szabó Samu* tette le jelmondatok kíséretében a vértanúk sírjára. Ezek közül az első koszorút Kolozsvár közönsége küldte a „*Megdöszölt vértanúk emlékére*”; a másodikat az erdélyi magyar társadalom, az *EMKE*, *Hazafias gyászuk jellül*; a harmadikat a kolozsvári és kolozsmezei 48-as honvéd egyet ilyen jelmondattal: „*Minő hősök voltak, kikről az ellenesség még most, félszázad múlva is fél!*” Tudomásunk szerint a kolozsvári unitárius főiskola ifjusága is küldött koszorút a vértanúk sírjára.

— **A kisipar jövője.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdeklődők figyelmét a következő irodalmi pályázatra hívja fel: A magyar kereskedelmi és iparkamarák szakirodalmi bizottsága 1000 egyezer korona díjat tűz ki a következő szakmunka megírására: *A kisipar jövője* (Azon iparágakra vonatkozólag, melyek a mai termelési viszonyok között fejleszthetők és a fejlesztés eszközei). A jelölés 30-ik napjáig küldendő be a kereskedelmi és iparkamarához Szegedre. A díj odaítélésére kiküldött bizottság a beérkező pályamunkákat tagjai közül választandó bírálóknak adja ki és azok írásos bírálati jelentése alapján az 1900. évi országos kamara értekezletnek tesz jelentést a díj odaítélésére, meggyőződve, hogy a díj csak irodalmi becsütményének ítéltethető oda és hogy a díjazott munkája egy éven belüli első kiadás joga és kötelezettsége a szakirodalmi alapot illeti.

— **Az Egyetem és Kör f. évi ismerkedési estélyét** október 11-én szerdán este 8 órakor tartja a New-Yorki szálló emeleti ter-

mében Csikái Gy. közkedveltségű zenekara közreműködése mellett.

— **Felolvasás.** A Mária Dorottya egyet kolozsvári fiók-köre által rendezett ideai felolvasási ciklusban az első felolvasást szombaton délután a városház közgyűlési termében *Kenessey* Béla ur, az ev. ref. teológiai fakultás igazgatója tartotta. A felolvasáson szép számu s nagyobbára női közönség vett részt, mely a tudós egyházi írók rendkívül érdekes és tanulságos vallás erkölcsi fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatta, s befejeztekor lelkesen megéljenozte.

— **Esküvő.** *Beke* Antal Kolozsvár város levéltárnoka szombaton délután tartotta esküvőjét szűk családi körben *Czakó* Rózsiakisasszonnyal, *Czakó* József városi házi pénztári ellenőr leányával. A polgári esketést dr. Nagy Mór anyakönyvezető teljesítette. Tanuk gyanánt *Nagy* Kálmán iskolaigazgató és *Fereneci* Árpád városi szállás mester szerepeltek. Esküvő után a násznép a főtéri r. kath. templomba vonult, hol az új pár egyházi áldásban részesült.

— **A főváros deficiitje.** Bpestől írja tudósítónk: A pénzügyi és gazdasági ügyosztály értesülésünk szerint már összeállította a jövő évi költségvetést. Az eredmény nagyon elszomorító, mert a 37 millió rendes és rendkívüli kiadással szemben a bevétel csak 36 millió és néhány ezer forintban állapították meg, úgy, hogy a deficit az összeállítás szerint 913, 555 forintba rug.

— **Iparosok rendjele.** Az országos iparegyesület elhatározta, hogy az arra érdemes kiváló magyar iparosokat, működésük elismerésül ezentul ki fogja tüntetni, még pedig érmekkel. Négy fajta ilyen érem van és pedig:

Diszterem, oly iparosok számára, kik gyakorlati működésük által a hazai ipar előmenetelét mozdították elő. Diszterem oly iparosok számára, kik a rendszeres művesiparban (kézművesség) ipari jelességük által kitűnnek. Ennek az éremnek két fokozata van és pedig ezüst- és bronzérem. Diszterem oly iparosok számára, kik a kor igényeinek és a külfölddel való versenyképesség föltételeinek megfelelő ipartelep (gyár, műhely) alapítottak és annak helyes vezetését által versenyezni tudnak. Ennek az éremnek is két fokozata van és pedig ezüst és bronz. Végül diszterem oly iparosok számára, kik iparukat, művészetit irányban fejlesztik és e tekintetben figyelemre méltó sikert tudnak elérni. Az aranyéremre pályázni nem lehet, mert az erre érdemes telepet minden évben maga az igazgatóság szemeli ki. Aranyérmet egy-egy évben lehetőleg csak egyet ad ki az igazgatóság. A többi éremre minden olyan iparos pályázhatik, a ki Magyarországon lakik, illetőleg Magyarországon ipartelepe van. A pályázatot az igazgatósághoz 1899. évi november hónap 30-ig be kell nyújtani. Mivel az ipar előmenetela nagyrészt a munkás osztály jelességétől függ, az orsz. iparegyesület céljául tűzte ki munkásaink szorgalmának, kitartásának és előretörökvésének fokozását. E célra az egyesület jutalmazó elismerésben akarja részesíteni azokat a gyári szakvezetőket, kézművességeket és kiválóbb gyármunkásokat, kik hosszabb ideig egy munkaadónál dolgoztak, szorgalmas és buzgó magaviseletük által vagy elismerésre méltó jelességük által vagy a felügyeletük alatt levő munkásoknak, vagy tanulóknak vezetése, vagy oktatása által érdemeket szereztek. A jutalom részint ezüst, részint bronzdiszteremből és azzal járó elismerő okmányból áll. E kitüntetésekért november 30-ig lehet pályázni egyszerű levélben, melyet a pályázó gyár igazgatója, mestere, szóval munkaadója ír.

November 30-ig lehet pályázni a Szabóky Adolf és Posner Károly Lajos-féle ösztöndíjakra is.

— **Esküvő.** Dr. Gspann Károly a patai egészségügyi kör orvosa folyó hó 5-én kelt egybe Horváth Anna kisasszonnyal, özv. Horváth Miklósné kedves leányával. A polgári egybekelés után az új pár a főtéri rom. kath. templomban az egyházi frigykötés szentségét is felvette. Mindkét szertartásnál tanuk voltak Bükfalvi Páljános Zsigmond nagybirtokos Apahidáról és Hankó Veress Károly kolozsvári járási főszolgabíró Kolozsvárról. Eskü után szűk családi körben vidám lakoma volt, miután az új pár a vendégek egyrésztének kíséretében a férj állomás helyére utazott.

— **Esküvő.** Friedenliebi Fritz Pál m. kir. bányatanácsos, főbányahivatali főnök és neje Szűcs Mária örömmel tudtjátik leányuknak Friedenliebi Fritz Maresának Binder József járási szolgabíróval, folyó év november hó 9-én d. u. 3 órakor a marosújvári ev. ref. templomban leendő házassági egybekelését.

— **Gr. Károlyiné koszorúja.** Október 6-án reggel Aradra érkezett gr. Károlyi István is, de az ünnepélyen nem vehetett végig részt. Egy rendkívül érdekes koszorút hozott a vértanúk emlékére: édes anyja, özv. gr. Károlyi Györgyné koszorúját. A fehér szalagos, habér és nefeletsből font koszorút a 48-as idők emlékei iránt nagy kegyelettel viselkődő, fenkölt gondolkozású grófasszony érzelmeire való tekintettel és fiugyöngedségből maga Károlyi István gróf személyesen hozta Aradra. Pénteken reggel hat órakor érkezett Budapestről, egyenesen a városházához hajtatók, felkereste Salacz Gyula polgármestert s édes anyja koszorúját, a maga fekete szalagos koszorújával átadta a polgármesternek, hogy tétesse a szoborra, mivel neki halaszthatatlan ügyeire való tekintettel, még a délelőtti gyorsvonattal vissza kellett utaznia a fővárosba. Bátyja, Károlyi Tibor gróf, a főrendiház elnöke szintén küldött koszorút a vértanúk szobrára.

— **Batthyány gróf huszárja.** Az első magyar miniszterelnök egykori huszárja

levelet írt a minden oroszok székvárosából. A reszkető kézzel megírt öreg betűs levél a többek közt ezeket mondja: Október hatodikáról megemlékezik az én lelkem is. Az én jó uram halálának az ötvenedik évfordulója a mostani október hatodika. Ötven év után szó hangzik a szivemben: Öreg huszár, add meg az utolsó tiszteletet uradnak! Menek én. Mindig is hittem, hogy erre a napra Budapestre utazhatom. Az utolsó szalutálás elmaradt. Messze vagyok nagyon: az utköltőség meg hibázik. Írta ezt a levelet Szent-Pétervárról a „Viktória-szálló” portása Schüsser Péter, a ki a szabadságharc idején, a mint Batthyány Lajosné grófasszonynak 1876-ban írt leveléből kitűnik, Batthyány Lajos gróf huszárja volt. A véres időkben, a mikor a Batthyány-család szétszóródott, az urasági huszárnak is menekülni kellett. Sok hányattatás után Oroszországba került, s ott is ragadt és ma, 75 éves korában szálló-portás. Schüsser versei születési és Klapka tábornok unokaöccse.

— **Párisban megjelent magyar röpirat.** Egy 35 oldalas kvárt alaku röpirat jelent meg a napokban magyar nyelven Párisban Szeles Adorjántól, a mely röpiratnak tartalmából csak is az egyes fejezetek címelt közölhetjük itt: 1. Madártávolatból. 2. Politikai szélhámosság. 3. Elrejtett iratok. 4. Nincs még tizenhárom! 5. Koronás gazemberek. 6. Hamis kártyások. 7. Ferencz József és Mária Krisztina levelezéseinek ellopása. 8. Br. Bánffy Dezső meggyilkoltatási terve. 9. Páris rejtelméből. A röpirat két korona előzetes beküldése után bérmentve lesz a megrendelőknek elküldve. A de Szeless, Charenton prés Páris, rue des Ormes 3. sz. alá küldendő. A füzet címe „Párisi Röpiratok” és egy új találmányon, a szabad. gyors másoló gépen van nyomva, a mely az eredeti kézirat adja vissza.

— **Egy német színigazgató kegyelete.** Bauer Leó a Nagy-Szebeni német színigazgató, *Október 6-án* tekintettel az ország gyászára, nem rendezett előadást és a színházat zárva tartotta.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

A vértanúk napja.

Budapest, okt. 9.

Batthyány Lajos grófnak, a vértanú miniszterelnöknek mauzoleumához tegnap délután vonult ki a lakosság a kerepesi uti temetőbe, hogy kegyeletét lerója.

A mint a menet *Matuska* alpolgármesterral az élen a mauzoleumhoz ért, az egyesületi dalárdák Hymnusza nyitotta meg az ünnepélyt.

Ezután Gara József szerkesztő szép beszéd kíséretében letette a főváros független és 48-as közönségének koszorúját, mely után *Kossuth* Ferencz fekete díszmagyarban fényes beszédben ismertette Batthyány erényeit és hazafiságát.

A beszédet hosszas eljenzés és taps követte.

Illyés Bálint orsz. képviselő alkalmi odáját szavalta, ezután Holló Lajos orsz. képviselő beszélt nagy hatással.

Beszélték még Molnár Jenő, dr. Pollacsek Sándor.

Utolsónak pedig Erdélyi Miksa egyetemi hallgató. Az egybegyűlt nagyszámu közönség csendben oszlott szét.

Batthyány-ereklye.

Budapest, okt. 9.

A Batthyányok ősi fészében, Iker-várott tepnapelőtt megtartott gyászstteni tiszteletnél rendkívül mély hatással volt a jelenvoltakra, midőn Köberl sárvári prépostplébános ünnepi beszéde befejeztével felmutatta azt az olvasót, melyet az első magyar miniszterelnök, Batthyány Lajos gróf kivégeztetése előtt utolsó útján kezében tartott. A vértanú ez olvasót martýrjárásra Vécsey Károly gróf tábornok nevének ajándékozta, ki azt, egy félszázadon át a legbensőbb kegyelettel őrizte és már a művészi kivitele által is rendkívül értékes ereklyét dr. Szent Klasay Jenő csanádi kamarásnak adta át további megőrzés végett. Az ikervári gyászünnep alkalmára a kanonok rendelkezésére bocsájtotta az ereklyét a gyászszertartást végző sárvári prépost plébános.

Távozó főispán.

Budapest, okt. 9.

Flatt Viktor dr. újvidéki főispánt — mint a „*Kel. Ért.*” jelenti — állásától felmentették, az erre vonatkozó kir. kéziratot a hivatalos lap egyik legközelebbi számában fogja közölni. Utódja — bár csak ideiglenesen —

Schmausz Endre szabadkai főispán lesz.

Országgyűlés.

Budapest, okt. 9.

A képviselőház rövid szünet után ma újra ülést tartott.

Az ülés elején Perczel Dezső elnök bejelentette, hogy a Ház megbízásából Aradon letette a Ház koszorúját.

Hosszan tartó lelkes eljenzés.

Ezután Lukács László pénzügyminiszter terjesztette elé a jövő évi költségvetést hosszabb exoze kíséretében.

Előre bocsájtja, hogy 1898-ra 11 millióval több kiadás volt preliminarva. A záró számadás azonban azt mutatja, hogy a bevétel 15 millió 600,000 ftal több volt.

Igy 27 millióval kedvezőbb az előirányzatnál.

Tetszés.

Ismereti a tavaszi és az idei költségvetéseket.

A mérleget a következőleg állítja fel:

948.937,257 korona rendes kiadással szemben 991.724,642 korona rendes bevétel áll.

Vagyis a rendes kezelésnél 42 millió 787,642 korona fölség van.

Ellenben a rendkívüli kezelésnél 103.744,564 korona átmeneti és behúzási kiadással csak 62.788,762 korona bevétel áll szemben.

Vagyis a hiány 40.955,802 korona.

Összesítve **1052** millió 681,821 korona összes kiadással **1054** millió 515,404 korona bevétel áll szemben **Vagyis egy millió 831,583 korona a felesleg.**

Ezután áttér az általános pangásra. A kormány ugymond, kész segíteni, de mindent nem lehet az államtól várni.

Azokat a sötét híreket, melyek rólunk Európaszerte szárnyra kelnek, külföldről terjesztik, de megvan győződve, hogy gazdaságunk egészséges s az is marad, csak szorgalom és takarékoság legyen a jelszó.

Polonyi: A kvótában is.

Lukács miniszter szünetet kér, mert kifáradt.

Szünet után beszél az egyenes adók reformjáról.

A földadó-kulcsot nem változtathatja meg.

Szerinte a baj nem abban van, hanem a teherviselő képesség megálapításában.

A szegényebb osztályról leveszi a terhet, **új földadó beosztást** fog csinálni.

A fejadót eltörli.

Az új jövedelmi adót progressió alapján tervezi.

Részletesen fejtegeti a házbér adót és a budgetet elfogadásra ajánlja.

Eljenzés jobbról.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és lapfajladonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönségnek becses tudomására hozni, hogy „**EURÓPA**” kávéház üzletemet a **róm. kath. egyházközség** **ujjonnan épült főtéri palotájába** helyeztem át és hogy ezen üzlethelyiséget f. évi **október hó 1-én megnyitottam.**

Megköszönve nagyrabecsült vendégeimnek, a t. közönségnek régi helyiségemben irántam utasított jóindulatát és üzletem támogatását, legyen szabad a pártfogást és jó akaratot magam részére továbbra is kérem.

Kiváló tisztelettel

Kikaker Boldizsár

külv.

5—5

Szegénysorsuak

ingyen fogtömés és foghuzásban részesülnek

Kedden és szombaton d. u. 2—3 óráig

Külmonostor-utoza 20. szám.

Dr. Hönce Kálmán

egyet. m. tanár.

8—20

Sz. 3096—1899.

898. 3—3.

Mezőgazdasági és erdő birtok eladás.

Szamosujvár sz. kir. városi örökaron eladja a legtöbbet ígérőnek „Kápolna községében“ (Szolnok-Doboka vármegyében) fekvő 1. számú tjkvben 128 k. holdnyi területből álló **belsőség és mezőgazdasági birtokát; — továbbá a 82. számú tjkvben 347 k. hold 211 □ öllel jegyzett, illetve a gazdasági üzemterv szerint **405 k. hold területű erdőbirtokát a folyó 1899. évi október 25-én d. e. 10 órakor Szamosujvárt a városház tanácstermében tartandó szóbeli és zárt ajánlattal egybekötött nyilvános árverésen.****

Tájékoztatóul megjegyeztetik:

1. A belsőség és gazdasági birtok az erdőbirtoktól elkülönítve is eladatik; ennél fogva **a belsőség és gazdasági birtok felkiáltási ára 10400 frt, a bánatpénz pedig 1000 frt;**
az erdőbirtoknak a felkiáltási ára 54167 frt 80 kr., a bánatpénz pedig 3000 frt, — a kettőnek együttes árverezésénél pedig **a felkiáltási ár 62568 frt 40 kr. és a bánatpénz szintén 3000 forint.**

Ugy az elkülönített mint az együttes árverésnél elégséges ha a 3000 frt bánatpénz egyszer mellékelte.

2. A szóbeli vagy zárt ajánlati árverésnél a bánatpénz vagy készpénzben vagy óvadék képes értékpapirokban teendő le az árverező bizottság kezére.

3. A lepecsételt és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok az illető ajánlattevő sajátkezü névaláírását, lakhelyét, a megfelelő bánatpénz és annak kijelentését kell tartalmazni, hogy az árverési és örökvásári szerződési feltételeket ismeri és azokat magára kötelezőnek elismeri.

Az ennek meg nem felelő zárt ajánlatok, ugyszintén figyelembe nem vétetnek.

4. A gazdasági üzemterv szerint 405 k. hold erdőből, 87 k. hold 8—10 éves: — 14 k. hold 4—5 éves vágott, szépen felujult tölgyes, cser-üzemre pár év múlva alkalmas. — 22 k. hold bükkös szintén 4—5 éves; — a többi 282 kath. holdnyi erdő 100—120 éves, tölgy és bükkös rész, épület és munka fának alkalmas fa-állalabbal bir.

Egyébb árverési feltételek s gazdasági üzemterv P. Ábrahám Zachar gazdasági tanácsosnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szamosujvár sz. kir. város Tanácsának, 1899. évi szeptember hó 9-iki üléséből.

Placsintár Dávid s. k.
polgármester.

Osztlán Kristóf s. k.
főjegyző.

(P. H.)

Sz. 6329—899.

959. 2—3.

Pályázati hirdetmény.

Kolozsvármegye kolozsvári járásában üresedésben levő **fejérdi községjegyzői és sólyomkői körjegyzői** állások betöltése céljából ezennel pályázatot hirdetek.

A **fejérdi** községi jegyző évi javadalmazása **400 frt fizetés 250 frt mellékjárnulék és az anyakönyvek vezetéseért 100 frt tiszteletdíj.**

A **sólyomkői** körjegyző évi javadalmazása **400 frt fizetés, 60 frt lakáspénz, 335 frt mellékjárnulék és az anyakönyvek vezetéseért 100 frt tiszteletdíj.**

Felhívom mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a szerint felszerelt és eddigi szolgálatukat igazoló pályázati kérésüket felettes hatóságuk útján hozzám **f. év október hó 18-ig** annál bizonyosabban adják be, mivel a később beérkező folyamodványokat tekintetbe venni nem fogom.

A **fejérdi** községi jegyzői választást **f. év október hó 19-én** Fejérd községben, a **sólyomkői** körjegyzői választást **f. év október hó 21-én** a sólyomkői körjegyzői iroda helyiségében fogom megtartani.

A kolozsvári járás főszolgabírójától. Kolozsvárt, 1899. október hó 3-án.

Hankó Veress Károly

főszolgabíró.

Sz. 6004—899. tkv.

969. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. Törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kolozsvármegyei takarékpénztár részvénytársaságnak Grájezi György kolozsvári bérkocsis végrehajtást szenvedő elleni 1000 forint tőke-követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte a kolozsvár-városi kir. járásbírósgáj területén levő Kolozsvár városban fekvő és a kolozsvári 6646 tjkvben végrehajtást szenvedő nevén álló A +. 2. rend. 1489—81. hrszámú házastelekre 1059 forint becsértékben mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi november hó 2. napján délelőtt 10 órakor ezen kir. törvényszék 14. sz. szobájában megtartandó nyilvános árverésen — a megállapított kikiáltási áron alul is el adatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 100/0-át bánatpénzzel készpénzben, vagy az 1831.: LX. toz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881.: LX. t. czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kolozsvárt, 1899. július hó 6. napján.

Dr. Szentkirályi Gyula
kir. tszéki bíró.

553—1899

972. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszéknek 1899. évi V. 3856—3858. számú végzése folytán Sipo S. Gábor kolozsvári ügyvéd által képviselt Kolozsvármegyei takarékpénztár felperes részére Szarka Sándor és neje Bodonkut alperes ellen 1000 frt és 250 forint követelés és járul. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesről lefoglalt és 1330 forintba becsült ingóságokra a Kolozsvár-vidéki kir. járásbírósgáj 1899. évi V. 528. 529. számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatott követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Bodonkuton Szarka Sándor és neje lakásán leendő megtartására határidőül **1899. évi Október hó 14. napján d. e. 9 órája** tűztetik ki, mikor a bírósággal lefoglalt 2—6 f. sz. alatti 1 lovas cséplőgép, 1 géprosta, 1 trieur, 1 szétbontott szekér, 1 fehér kan a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöttégre fognak utaltatni.

Kelt Kolozsvárt, 1899. évi szeptember hó 19. napján.

Lőrinczy Károly

kir. bírósági végrehajtó.

7510—1899 köziz. sz.

971. 1—3.

Árverési hirdetmény.

A krasznai vásárvámszedésre jogosult közbirtokosság megbízása folytán alantírt járási szolgabíró közhírré teszi, hogy a krasznai vásárvámszedési jog folyó évi **november hó 7. napján d. e. 10 órakor** a krasznai községháza termében megtartandó nyilvános árverésen 6 egymásután következő évre, vagyis 1900. január hó 1. napjától 1906. január hó 1-ső napjáig a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik ezen vásárvámszedési jogot bérbevenni szándékoznak, — hogy a fennebb kitétt helyen és időben jelenjenek meg.

Az árverési és szerződési feltételek a krasznai szolgabíró hivatalban a hivatalos órák alatt bárki által betekintheők.

Kraszná, 1899. október hó 5.

Koricsánszky
szolgabíró.

69—1899.

970. 1—1.

Pályázati hirdetmény.

A kolozsvári államilag segélyezett nőiár iskolánál időközbeni lemondás folytán üresedésbe jött: **női ruha szabás és varrás tanítónői állásra** pályázat hirdetetik.

Ezen állás 1899. november 1-től 1900. július 1-ig terjedő időre óraadó tanerővel töltetik be.

Tiszteletdíj a fentebbi időre 400 frt van megállapítva és a heti órák száma 12-öt tesz.

Az állás 1899. november 1-én foglalandó el.

Ezen állásra csak né pályázhatik.

Felhivatnak azok, kik ez állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűleg felszerelt pályázati kérésüket a szabázati rendszer kijelölése mellett — 1899. okt. 20-ig alulírt Elnökséghez adják be.

Az erdélyrészi nőiár egyeslet választmányának 1899. október 4-én tartott üléséből.

Br. Wesselényi Istvánné
elnök.

Polcz Rezső
titkár.

674. 1—7

Sózott
FEHÉR SZALONNA
jutányos árban kapható
Lévay János
hentes-áru és borüzletében
Kolozsvárt, külmonostor-utca 12.

Szépen fejlődött 3 és fél éves

tenyészbikám van eladó!!!

Szelid jámbor, tiszta erdélyi faj, a tordai tenyészmárha kiállításon bikám anyja első díjat nyert.

Községrészre, törlesztésre is adom.

Megtekinthető **Székely-Kocsárdon Gombos József** urnál!!
973. 1—1

ELADÓ

jókarban levő üveg ablakok, ajtók, vasajtók
p o t o m á r b a n.

Értekezhetni Nagy-utca 77.

956. 2—3.

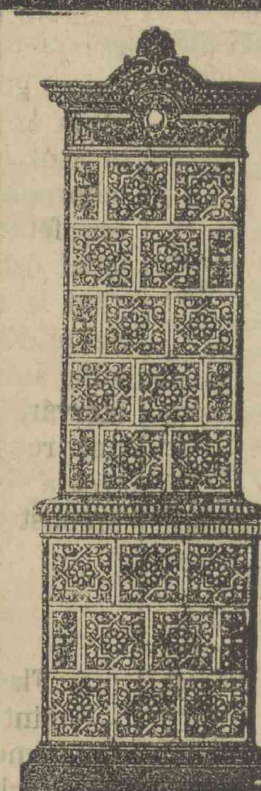
Eladók

Fő-utcában 17800 négyszög méter területű telek építkezésre egészben, vagy két részben.

A főutca eső rész 10.000 négyszög méter, a hátulsó szintén utcára rugó rész 8000 méter. Előnyös feltételekkel.

Sétátér-utcában 9. szám alatti házastelek a kor igényeinek teljesen megfelelő berendezéssel, előnyös árban.

Értekezhetni **Sallak Árpád** urral az „Ellenzék“ kiadó-hivatalában naponta 11—12-ig.
947. 6—6.

A t. építő közönség
figyelmébe!
Mivel helyben, **Kül-monostor-utca 101. szám alatti**
1885. év óta fennálló
Kályha gyáramat
másra szándékozom átruházni, kénytelen vagyok a raktáron levő kitűnő minőségű és stílszerű kivitelű kályha- és takaréktűzhelyeimet igen leszállított árban eladni. A felállítás legjobb szakértő által eszközöltetett. Ugyszintén porcellán takaréktűzhelyek- és fürdő-kádak szállítása és felszerelése is elvállaltatik.
914. 3—4. **Gáll B. János.**

Uj mészáros és hentes üzlet!
a Benigni-palotában (vashid mellett)
hol mindennap
friss és füstös húsok kaphatók!!!
Marha-hus kilója **40 kr.**
Sertés-hus **48 kr.**
Borju-hus árai különbözök!!
966. 2—2
Székely Sándor és Társa.

Bérbe kiadó

1899. évi október hó 1-től Kolozsvárt **Nagy-utca 6. sz. és Nagyhid-utca 7. sz.** alatt levő szálloda, kávéház

és étterem teljes berendezéssel együtt. ►►

Bővebbet a háztulajdonosnál Nagy-utca 6. szám alatt.

Ugyanott eladó!!!

3 utcára rugó félhold területű **házastelek**, a vashid közvetlen közelében, vasuti állomáshoz közel,

Felvilágosítással szolgál **Sallak Árpád** ur az „Ellenzék“ kiadóhivatalában naponta d. e. 11—12 óráig.
948. 6—6.

RUHÁZATI ÁRUHÁZ.		RUHÁZATI ÁRUHÁZ.	
NEUMANN M.		NEUMANN M.	
Kolozsvár.		Kolozsvár.	
Felöltő — — — 10 frt	Iskola ruha — — — 5 frt		
Havelok — — — 9 frt	Fiu havelok — — — 5 frt		
Őszi öltöny — — — 16 frt	Téli kabát — — — 8 frt		
Ulster — — — 13 frt	Jég kabát — — — 6 frt		
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.		Vidéki megrendeléseknél elegendő az életkor megjelölés.	
		952. 2—5	

Elismeri nyilatkozatok.

Ó Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gár.
Ó császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az Asbest-talpal bélt cipőkkel. Ó Fensége hosszabb gyalog kirándulása használt a cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy elment más közönséges cipőknél. Különböző pár vadászcipőt, annak a mintájára készítenek másik asbesttalpalással ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide. Hiszük, hogy e vadászcipő őly jók lesznek és ép oly megfelelőek, — amint megfelelőek voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július 8.

KRAHL, huszárkapitány.

A nagyméltósága magyar kir. honvédelmi miniszter által kiadott 65917/VII. számú nyilatkozatán a honvédség részére megrendelt és beszállított Asbesttalpalak, **hivatalosan jóak és oszlaszerűnek** ismertették el.

Magyarország volt miniszterelge a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!
Az asbestbetűt cipők kitérnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden átfájdalom, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.
Szives tanácsát köszöni
Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én.

tisztelő híve

WEKERLE SÁNDOR.

Óvjuk lábainkat idegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Óvódjunk a hamisításoktól!

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, semizzadás láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés éán megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egész világon sz. adalmazott asbesttalpalással látja el.

Árak: Homok-tal párja **40 kr.**, egyszerű szövésű Asbest-talp **60 kr.**, kettős vastagságú **1 frt 20 kr**

Az asbesttalpalból kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös kadseregnek és a magyar kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállítottatott.

Egy pár asbesttalp a legérősebb járásnál is eltart egy évig.

Szétküldés csak utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítázok, prospectus és köszönetnyilvánítások ingyen.

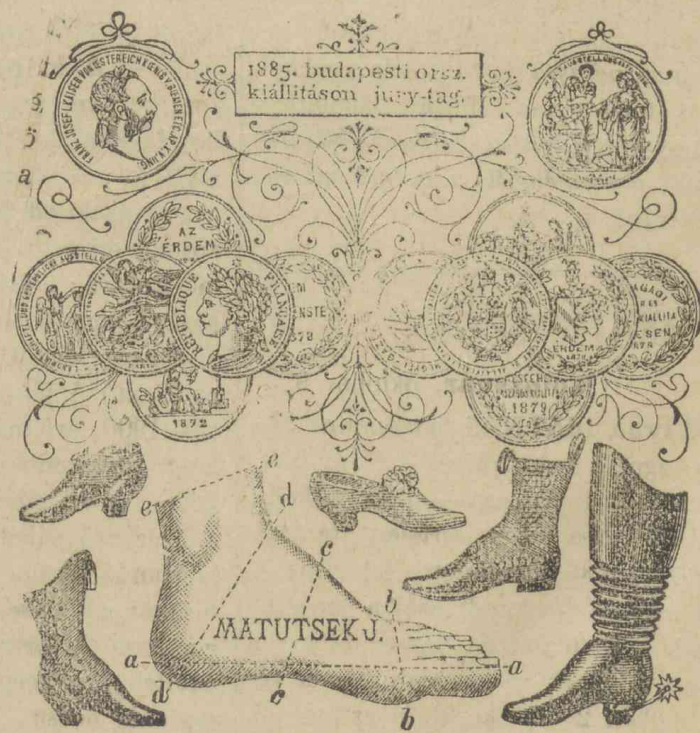
Czipők és viszonteladónak megfelelő árendédmény.

Egyedüli eláruló raktár nagyban és kicsinyben **826. 11—52**
Lakatos József „Koronás áruháza“ Kolozsvárt,

Belközép-utca 13. szám.

Diszmnű, játé, rövidáru, cipő, üveg és porcellán áruk nagy raktára.

MATUTSEK JOZSEF
férfi,női és gyermek czipész-üzlete
Kolozsvárt, Főter 2. sz.

legrendelések beküldött mérték, vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és dívat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

257.60 x.)